

ئەرى بە راست كى بى رەوشت و گىرە شىوئنه؟!

مەھاباد كوردى

وەك لای ھەموومان ئاشكرايە، ھەر لە دواى دەستپيكردى ھەرشەكانى كەمالىستانى تورك بۆ سەر باشوورى كوردستان، پۆلەكانى گەلى كورد رابوونە سەر پييان و بە ھەموو شىوئەيەك دەنگى نارەزايى خۆيان لە ھەمبەر داگيركەرانى كوردستان و توركە ھۆف و رەگەزپەرستەكان بەرز كردهوہ. جوانترين ديمەنى ئەم نارەزايى دەربيرين و رەتكردنەوہى كۆلۆنيالىستانى بيگانەش، ئەو خۆنیشاندا نەگەليريبە پىر گەرم و بەجۆشانە بوون، كە لە ھەندى شار و شارۆچكەى باشوورى نيشتمانەكەماندا ئەنجام دران. ديارە نارەزايى دەربيرينەكەى خەلكى شارى ھەوليرى ديرين و قەلا و منارە، لەچاوەئەوانى ديكە زياتر سەرنجى ميدياكانى ناوخۆ و دەروەهەى بۆ خۆى پاكيشا و، لە زۆربەى كەنالە ئاسمانىيە جيهانى و ھۆيەكانى راگەياندى تريشدا باس و خواسى لەبارەوہ كرا. رەنگە بەشداريكردى خەلك بە راددەيەكى زۆر لەم خۆپيشاندا نە بە يەكئ لە ھۆكارە سەرەكيبەكانى ئەم مەسەلەيە دابنرى. بيگومان ھۆكارى ديكەش ھەن.

من وەك كوردىك كە لە ريگاي كەنالە ئاسمانىيەكانى كوردستان، زياتر (كوردستان تيفى) ئەم كارەى كرد، چاوم بە ديمەنى خۆنیشاندا ھەران دەكرايەوہ و دلم خۆش دەبوو و ئاھيكم بە بەردا دەھات و لەبەر خۆشمەوہ بە جارەن دەمگوت ئۆخەى. سەد ئۆخەى! دەك لەبەرتان بمرم، سەرم بەقەد چياى ئاگرى بيتان بەرزە! كوردستان ئەگەر ئيوەى ھەبى سىل لە ھيچ داگيركەريكى دەم بە خوين ناكاتەوہ، . . . تاد.

چەند پۆژيكي كەم بە دواى ئەم ديمەنە دلخۆشكەر و ھيوابەخشانە تيبەريبوو، كاتى لە مالىپەرى كوردستان نيٹ، نامە كراوہكەى (د. نەزەند بەگيخانى) م بينى كە ئاراستەى جەلال تالەبانى كرابوو لەمەر دەستگيركردى يەكئ لە ھەلسوورپينەرانى خۆپيشاندا نەكەى زانكۆى سليمانى. ھەر ليرەوہ دەستخۆشى لە نەزەند خان دەكەم و پيى دەلیم لەگەل بۆچوونەكانتم. ئينجا نووسينە بى شەرم و ئاست نزم و نابەرپرسيار و ھەست برينداركەر و خۆ بە كەمزان و سووكايەتيكەر بە كورد و كوردستان و بى تام و بى ماناكەى پۆژنامەى برايەتى، ئۆرگانى ناوەندى و پۆژنامەى پارتيم چاوپى كەوت. خۆ باس لە ھەقپەيفينەكەى جەلال تالەبانيش دەگەل پۆژنامەقانى تورك محەممەد عەلى بيراند ھەر ناكري، كە لاپەرەيەكى تەواوى كوردستانى نووى پى پر كرابووہ. پاشان ديمە سەر ھەردوو بابەتەكە و زياتر لييان دەدويم.

ھەر دواى بلاو بوونەوہى نووسينۆكە ھيچ و پووجەكەى برايەتى كەسانىكى خەمخۆر و وەلاتپاريز يەكسەر وەرامى پۆژنامەكەيان دايەوہ. ديارە ئەگەر لە دلسووزيان بۆ كورد و كوردستان نەبوايە، دەنا كەس تاقتەى ئەوہى نەماوہ، بگرە بيزيشى نايەت خۆ لە كارى دزيو و ناكوردانەى سياسەتكارانى كورد و كردهوہ ناكوردستانىيەكانى ھەندى پارت و ريخراوى سەر گۆرەپانى باشوورى كوردستان ھەلقورتينى. ئەمە راستىيەكە و جيگاي داخە سەرانى كورد ھەتا ئيستاش ھەستيان بەم مەسەلەيە نەكردووہ و، لەوہش داخدارتر ئەوہيە كە ئەوان چ حيسابىكيان بۆ ھەست و سۆز و ھيو و ئاواتەكانى خەلكى كورد نەكردووہ و ناكەن. خۆ ئەگەر كاريكى واين كردبا، ئەوہ قەت نەدەبوو ليگەرپين نووسينىكى وا ھەست برينداركەر لە پۆژنامەيەكى وەك (برايتەتى) دا بلاو بكریتەوہ.

(سووتاندنى ئالا بەدەرەوشتيە و لە ئاكارى گەلى كوردستانەوہ دوورە). بەم چەند وشانە سەروتارى ژمارە (۳۹۳۰) ى برايتەتى، لە پۆژى پينچ شەممەى ۶ى ئادارى ۲۰۰۳، پيرۆزبايى لە خۆپيشاندا نە جەماوەريەكانى گەلى كوردستان و ساليادى راپەرينى مەزنى ئادارى سالى (۱۹۹۱) ى خەلكى رەش و رووت و چەوساوەى كورد كرد. وەكو نەريت سەروتارى پۆژنامەيەكى حيزبى، بەر لە ھەر شتيكى ديكە، را بۆچوونى فەرمى خودى ريخراوہكە پيشان دەدات نەك كەس و لاينىكى تر. بۆيە ئەمەش دەلیم تا

برایه‌تی و پارتیش باش بزانی که هیچ مه‌رج نییه ئه‌وه‌ی ئه‌وان و حیزبیه‌کان خه‌ونی پێوه ده‌بینن، هه‌ر هه‌مان شت و مه‌به‌ست بگه‌یه‌نی لای مرۆفی کورد و خه‌لکی ئازادیه‌خواری کوردستان. به‌ واتایه‌کی دیکه ئه‌وان مافی ئه‌وه‌یان نییه له جیاتی ته‌واوی گه‌لی کورد قسان بکه‌ن و به‌ که‌یفی دلی خو‌شیا‌ن ئه‌م و ئه‌و وه‌به‌ر خرکه‌به‌ردان بده‌ن. برایه‌تی ده‌لی: (خه‌لکی کوردستان قه‌ت هه‌لو‌یستی دۆستانه‌ی تورکیا سه‌باره‌ت به‌ پاراستنی ناوچه‌که‌یان له‌بیر ناکات). جارێ پێش هه‌ر شتی‌ک تورکیا یه‌ک له‌ ده‌وله‌ته‌ داگیرکه‌ره‌کانی کوردستان و سه‌رسه‌ختترین و مله‌ورترین دوژمنی کورده‌. له‌ چ شوینیکی دیکه‌ی دنیا داگیرکه‌ر نه‌بو‌ته‌ دۆستی داگیرکراو تا له‌ کوردستاندا ئه‌م (موعجیزه‌) یه‌ بیته‌ ئاراوه‌. هه‌ر ئه‌و تورکیایه‌ی که‌ (برایه‌تی) به‌ دۆست ناوی ده‌بات، هه‌تا ئاماده‌کردنی ئه‌م بابه‌ته‌ش، ته‌واوی سه‌روه‌ریتی خاکی باشووری کوردستانی بو‌ چهن‌دین جار له‌ژێر پێ ناوه‌ و ده‌نیته‌. خو‌ هه‌موومان ده‌زانین به‌ر له‌ راپه‌رینه‌ پیرۆزه‌که‌ی سا‌لی (1991) یه‌ش تورکیا گه‌لی جار هه‌لیکوتاه‌ته‌ سه‌ر بزافی رزگاریخواری گه‌لی کوردستان له‌ باشوور و گو‌یی به‌ ره‌خنه‌ و ناره‌زایی ده‌ربڕینی که‌سه‌یش نه‌داوه‌. با زۆر دوور نه‌رۆین و هه‌ر ته‌نیا وه‌ک نمونه‌یه‌ک سا‌لی 1983 وه‌بیر خو‌مان بئینه‌وه‌. خو‌ ئه‌وسا نه‌ په‌رله‌مان و نه‌ فیدرالی و نه‌ پ. ک. ک و نه‌ شتی له‌م بابه‌ته‌ له‌ ئارادا بوون. کورد هه‌تا داگیرکه‌ر به‌ دۆستی خو‌ی بزانی حالی له‌مه‌ باشتر نابێ!

به‌ بۆچوونی برایه‌تی بێ، سووتاندنی ئالا نه‌عه‌لییه‌که‌ی تورکان: (که‌ له‌ کاتی خو‌پیشاندا نه‌که‌ روویدا به‌ رای سه‌رجه‌م گه‌لی کوردستان کاریکی بێ ئه‌خلاقیه‌ و ته‌عبیر له‌ را و بۆچوونی میله‌تی کورد ناکات). من له‌ کاکێ سه‌روتارنوس ده‌پرسم: ئه‌رێ جه‌نابت چ راپرسییه‌کی گشتیت ئه‌نجام داوه‌ تا بزانیته‌ ئه‌م کاره‌ (ته‌عبیر له‌ را و بۆچوونی میله‌تی کورد) ده‌کات یان نا؟ تو و (برایه‌تی) ش ته‌نیا له‌ دوا‌ی سازدانی وه‌ها کاریکدا بو‌تان هه‌یه‌ به‌ ناوی کورد قسان بکه‌ن. ئه‌گه‌ر توورهم ده‌که‌ی ئه‌وساش به‌ ته‌واوه‌تی مافی ئه‌وه‌تان نییه‌ هه‌روا به‌ ئاسانی به‌ زمانی گه‌ل بپه‌یفن. له‌ ولاتیکی وه‌کو سوید ژنه‌ هونه‌رمه‌ندیکی (ماری فریدریکسون)، شکاتی له‌ رۆژنامه‌یه‌کی رۆژانه‌ و به‌ربلاوی ولاته‌که‌ کرد (EXPRESSEN)، چونکه‌ ته‌نیا هه‌والیکی له‌سه‌ر خانمی هونه‌رمه‌ند، گوایا به‌ درۆ، بلاو کردبو‌وه‌. رۆژنامه‌که‌ به‌ شیوه‌یه‌کی فه‌رمی داوا‌ی لیبوردنی له‌و هونه‌رمه‌ند کرد، که‌چی دیسانیش مه‌سه‌له‌که‌ خرا به‌رده‌م دادگا. ئیوه‌ش له‌ کوردستانیکی چه‌ند جار له‌ت له‌تکراو و ده‌نیو کۆمه‌لگایه‌کی تژی کاره‌سات و مه‌رگه‌سات، دوور له‌ هه‌ر هه‌ستیکی نه‌ته‌وه‌یی و نیشتمانی و نابهرپرسیارانه‌ش، دین و له‌ هه‌مووشی ناخو‌شتر به‌ نیوی خه‌لک هه‌لو‌یستان به‌ هه‌رزان ده‌فرۆشن!

فه‌له‌ستینییه‌کان به‌ ده‌یان سا‌له‌ ئالای ئیسرائیل و ئه‌مریکا ده‌سووتینن. داخوا هه‌تا هه‌نوکه‌شی له‌گه‌لدا بێ عه‌ره‌فاتیکی یان هه‌ر سه‌رکرده‌یه‌کی دیکه‌ی عه‌ره‌ب زاتی ئه‌وه‌یان کردووه‌ بلین: پیاوی چاک بن ئالای ئیسرائیل و ئه‌مریکا مه‌سووتینن! ئه‌وان قه‌ت قسه‌یه‌کی وه‌هایان له‌ دم نه‌هاتۆته‌ ده‌ر و باوه‌ریش ناکه‌م له‌ داها‌توودا بو‌یرن شتیکی وا بلین. ئه‌مه‌ ره‌نگه‌ شتیکی زۆر ساده‌ بێ، لی له‌ هه‌مان کاتدا ده‌کرێ به‌ خالیکی جیاوازی نیوان سه‌رانی ئیهمه‌مانان و ئه‌وانی تر دابنرێ.

سه‌روتاره‌که‌ی برایه‌تی که‌ زۆر کورته‌ و گو‌شه‌یه‌کی گه‌لی گجکه‌ی لاپه‌ره‌ی به‌رایی رۆژنامه‌که‌ی گرتۆته‌وه‌، به‌لام دیسانیش به‌م وشانه‌ وه‌سفی خو‌پیشانده‌ران و خو‌پیشاندا نه‌که‌ی هه‌ولیری پایته‌ختی کوردستانی کردووه‌: به‌د ره‌وشتی، که‌سانیکی ناحه‌ز، که‌سانیکی گیره‌شیوین، کاریکی بێ ئه‌خلاق.

ئایا به‌ رای برایه‌تی ره‌وشت به‌ مانای چ دیت؟ گه‌لو‌ برایه‌تی چ پێوانه‌یه‌کی بو‌ ره‌وشت و بێ ره‌وشتی هه‌یه‌؟ کوردی که‌ له‌ چه‌ژمه‌تان، له‌به‌ر به‌رزبوونه‌وه‌ی هه‌ستی نه‌ته‌وايه‌تی و نیشتمانیه‌ره‌وه‌ریتییه‌وه‌، له‌به‌ر دلسۆزبوونی بو‌ خاک و نه‌ته‌وه‌که‌ی، وه‌ک به‌رپه‌رچدانه‌وه‌یه‌کی داگیرکه‌ران و زۆرداران، له‌به‌ر چه‌ندن ئیش و ئازاری گرده‌وه‌بووی زه‌مانه‌ خو‌ی پێ نه‌گیرایی و ئالای چاوسۆرتین و هو‌قیتین دوژمنی خو‌ی و نه‌ته‌وه‌ و نیشتمانه‌که‌ی سووتاندبێ، داخوا ده‌کرێ خوت و خو‌را له‌ لایه‌ن رۆژنامه‌یه‌کی به‌رچاوی

وهك براهیتهی به (بی ئەخلاق و ناحەز و گیرەشیۆین) ناوزەد بکری؟ ئەگەر براهیتهی راست دەکا و راستی دەکرد، ئەوه دەبوو لەمیژە بەم کارە سەر شانی رابووبا، واتا لە (بی ئەخلاق و ناحەز و گیرەشیۆین) ی راستەقینە گەرابا و بە تەواوی ئەندامانی ئەم نەتەوهیهشی ناساندبا. گەر براهیتهی کاریکی وای ئەنجام دابا ئەوسا منیش قسهیهکی دیکەم بۆی دەبوو. براهیتهی دەبی بەر لە هەر شتیک بەرسقی ئەم پرسیارانە بداتەوه: ئایا ناپاکیکردن لە گەل و ولات ئەوپەری بی ئەخلاقى ناگەیهنیت؟ ئایا کورد بە کورد بەکوشندان جۆریک لە بی پەوشتی نییه؟ گەلۆ ئەوانەى پارووهنانی دەمی هەژاران و برسییانی ئەم گەلەیان دزی بی ئەخلاق نین؟ بەشداریکردنی کۆنەبەعسییان لە دەسلاتی هەردوو ئیدارەى کوردستان لە بی ئەخلاقى بی ئەخلاقتر نییه؟ لەبیرکردنی خانەوادەى سەربەرزى شههیدانی کوردستان ئەوپەری مانای بی ئەخلاقى ناگەیهنیت؟ دیارە پرسیار ئەوانە زۆرن کە لە نووسینیکی وادا ئەستەمه بتوانین هەموویان بخهینه بەردەم بنووسانی براهیتهی.

ئەگەر تورک هیماى هەبی خۆ کوردیش هەر دەبی شتیکی هەبی تا خۆی پی هەلبکیشی. ئاسمانیش کون نەبووه تا ئیمەى لی کەوتبیتە خوارەوه. ئایا لە ماوهى ئەو دە دوازده سالهى ئازادیی کوردستاندا، ئەرى بە راست چەند جار براهیتهی، توانیویهتی تورکیای دوژمنی ژماره یهکی کورد و کوردستان بە (بی ئەخلاق) ناو بەرى؟ تۆ بلیی کاریکی وهای ئەنجام داب؟

تورکە شۆفینییهکان هەر شتی رەت دەکەنەوه کە بۆنى کورد و کوردستانی لی بی. ماوهیهکی کەم بەر لە ئیستا گویمان لە ژەنەرالیکی کەمالیستی تورک بوو کە گوئی: ئەگەر دەولەتی کوردی لە ئەژەنتینیش دروست بی هەر بەگژیدا دەچین. کەواتە ئەوان هەر بیر و کرداریک رەت دەکەنەوه کە پەيوهندیان بە گەلی کورد و خاکی کوردستانەوه هەبی. تورک روویان لە هەر شوینیکیش کردبی، لە کاولکاری و کوشتار و قەسابخانەى بەکۆمەل و کاری درندانەى تر، چی دیکەیان لەدوو خۆ جی نەهیشتوو. پیویستیش بە نمونە هیئانەوه ناکات، چونکە کورد لە هەر میللهتیکی دیکە زیاتر بە ناگری تورک داخ بووه.

لەیلا زانا کە دەسمالی رەنگاوپرەنگی کوردی لەسەر بوو، پر بە دەنگی خۆی لە پەرلەمانە شەرەکەى تورکان هاواری کرد: (ئەم و ترک براین. بژی براتییا گەلان). ئەم وشانە نەک هەر چ یارمەتییهکی لەیلا زانای شیرەژنی کوردیان نەدا و بەس، بگرە بوون بە هۆکاریکی گرنگی داپزاندنیشی دەنیو زیندانی کەمالیستە هۆقەکاندا. پەرلەمەنتارانى تورک بەم قسانەى لەیلاى کوردان چاویان چوو پشتی سەریان و ئەگەر لەبەر لۆمەى دنایش نەبا هەر دەستبەجی لەیلايان لەت لەت دەکرد. لەیلا رەنگەکانی ئالای پیروزی کوردستانی لەسەر سەرى، تا چوونە نیو بەندیخانەش، بە بەرزى پاگرت!

لیرەدا بە پیویستی دەزانم بلیم: ئەوانەى کە لە سلیمانی و هەولیر و سۆران و ئاکری و ئیرە و ئەوی، لە نیشتمان و هەندەران، ئالای کەسک و سۆر و زەردی کوردستانیان بەدەستەوه بوو، هەر هەموویان دل و گیان و کەس و کار و خوشک و برا و نزیکترین هاوپی و خۆشەویستی هەرە ئازیزی من. هەر واش دەمیننەوه! ئەوه ئەوانن کە دەنگی رەوا و مافداری کوردن. ئەوانن دەبنە رینیشاندەر و ریبەرى لیهاووی گەل و ولات. منی ئەم غوربەتییه هەر ئەوانەم لە دەست دی، لە سویدەوه تا کوردستان، سلاوی گەرمیان بۆ بنیرم و سەرى ریز و حورمەتیشیان بۆ نەوی بکەم.

گومان لەوهدا نییه کە تورک، وهک هەر میللهتیکی دیکە، ئالای خۆیان خۆش دەوی. دیارە ئەمەش مافیکی رەوا و سرووشتی خۆیانە. لی لە هەمان کاتدا، هەر هەمان ئالای تورکان، لای کورد هیماى چەوساندەوه و بنپیکردنی مافە نەتەوهی و فەرهنگی و پامیارییهکانیان دەگەیهنی. خەلکی کورد کە چاویان بە ئالای داگیرکەران دەکەوی، جەور و ستەمی سەدان سالەیان وەبیر دیتەوه و ناشتوانن هەروا بە ساناهی خۆیان لەم مەسەلەیه گیل بکەن. لە نەوهدهکاندا کە تورک لە دژی گەریلاکانی پ. ک. ک، بە ئارەزووی خۆیان دەچوونە باشووری کوردستان و هەردوو پارته دەسلالتارەکەى ئەورووی کوردستانیش

پیشوازیان لێ دکردن، جەندرمەکانی تورک لەسەر لوتکەیی هەر چیاوەکدا کە دەهاتە پیشیان ئالایەکیان دەچەقاند. ئەم کارەیان ئەگەر شتی بگەیهنێ بە مانای خۆ سەپاندن و دەسەلات نواندن دێ. جا لە باریکی وەهادا کورد کە هەستی ئەم ئالایە بسووتینی، نە دنیا ژێر و ژوور دەبێ، نە ئیمەش مافی ئەوێمان هەیه بە ئەنجامدەرانێ ئەم کارە بلێین بێ ئەخلاق و گێرەشیۆین. هۆ خەلکینە ئێوە دەلێن چی؟!

هەر لەسەر مەسەلەی سووتاندنی ئالاکەیی تورکیا، جەلال تالەبانی لە چاوپێکەوتنێکیدا لەگەڵ کەنالی CNN Turk گوتوویەتی: (ئیمە دژی سووتاندنی ئالای تورکیان، چونکە رەمزی میللەتیکی دۆستی ئیمەیه). شایانی باسە تەواوی قسەکانی تالەبانی لە ژمارە (٣٠٠٤) ی کوردستانی نوێ، چوارشەممە ٣/٥/٢٠٠٣، بلاو کراوەتەوه. هەرودەها رۆژنامەقانی تورک محەممەد عەلی بیراند هەقەیفینەکەیی ئەنجام داوه. من وەک کوردیک گوتە و قسەکانی جەلال تالەبانی بە چ شیوەیەک سەرسامم ناکەن، چونکە ناوبراو لە قسەکردندا ژمارەیی ریکۆردی شکاندووه و، باوەر ناکەم لە میژووی دوور و نزیکی کوردیشدا سەرکردەیک هەلکەوتبێ کە بە قەدەر تالەبانی حەزی لە قسەکردن و خۆ دەرختن بووبێ. لە هەمووشی سەیرتر ئەوێهه، دیارە لای تالەبانی چ شتی سەیر نییه، ناوبراو لە هەر شوێنێکدا بە جۆری قسان دەکات و دەشیوێ لە هەمان کاتدا دلی هەمووان لە خۆی رازی بکات. بیگومان کاریکی وەها نەک هەر بۆ تالەبانی، بگرە بۆ چ رێبەرێکی دیکەش نەچوو تە سەر. تالەبانی کە لە کویت بوو داکۆکی لە دەعبایەکی وەک خەزرجی کرد. لە شام سەرکەوتنی ئیسلامییە تۆرانییەکانی تورکیای بە شوێشی سپی ناو برد. لە تورکیا بە دلی دۆستەکانی ئەو پۆی دەپەیقی. لە ئێرانیش بینیمان چۆن بۆ حەسەن و حوسێن شینی دەگێرا. سەرکردەیی کە ئەمە خەسەت و ئاکار و کرداری بێ، ئاساییە گەر چاوەروانی هەر شتیکی تریشی لێ بکەین.

هەر لە میانەیی چاوپێکەوتنەکەیی دەگەڵ رۆژنامەقانی تورک تالەبانی دەلی: (ئەو تورکمانانەیی لە کوردستان دەژین مافە دیموکراتییەکانی خۆیان هەیه، بەلام ٩٠% ی تورکمانەکان لە ناوچەکانی ژێر دەسەلاتی دیکتاتۆری رژیما دەژین، بۆچی دەنگیکمان لە تورکیا نەبیست باسی ئەو تورکمانانە بکات). ئەم قسەیه کە جوانە، زۆر چاکترە، ئەگەر ئاراستەیی تورکمانەکانی کوردستان و بە تاییەتیش بەرەیی تۆرانییەکانی سەر بە میتی تورکیا و سەنعان ئاغای دۆستی تالەبانی خۆی بکری. جەلال تالەبانی لە درێژەیی قسەکانی خۆیدا بە لایەنی کەمەوه ١٥ جار باس لە (دۆستایەتی و برایەتی) ی نیوان کورد و تورک و تورکمان دەکات. ئەوانەیی بە سووتاندنی ئالای تورکیش رابوون تالەبانی بە (هەندیک کەسی نامەسئوول، خەتابار و ئاژاوهگێر) ناویان دەبات. سەبارەت بە خۆپیشاندانەکەیی خۆینکارانی زانکۆی سلیمانی و کەسانیکی وەلاتپارێز لەو شارەش دەلی: (بەلی، لە لایەن هەندیک کەسی گێرەشیۆین و نامەسئوول و سادە دەکرین). لە پۆژی نارهزایی دەرپرینەکەیی شاری سلیمانی، کەنالی کوردسات دیمەنی خۆپیشاندانەکە و چەندین چاوپێکەوتنی لەگەڵ خۆپیشاندەران بە زیندوویی دەگواستەوه، ئەوسا خەلکە خۆپیشاندەرەکە بە قسەیی کوردسات لە ٦٠٠٠ ییش زیاتر بوون و هەر هەمووشیان لە پەرۆشییەوه بۆ میللەت و خاکەکیان بەم کارە هەستاوون، کەچی ئیستا و تالەبانی پیشان دەلی: گێرەشیۆین و نامەسئوول و سادە. ئەمە دەبێ چەندی بە چەند بێ؟! لەمەر دۆستایەتی نیوان کورد و تورکیش تالەبانی دەبیژێ: (نەخیر نامانەوێت دەولەتیکی کوردی سەربەخۆ دابمەزرین و ئیمە نامادەین هەموو زەمانەتیکی لەم بارەیهوه بە دۆستە تورکەکانمان بدەین). تالەبانی باش دەزانی، ئەگەر پۆژی کورد بیهوێ دەولەتی سەربەخۆی کوردستان رابگەیهنی، ئەوا قەت پرس بەو و نموونەیی وەک ئەویش ناکات. ئەمەیان مەسەلەیهکە لەمیژە براووتەوه. خۆش دەبوو ئەگەر تالەبانی فەشەهەلوێستیکی نواندبا و بیگوتبا: کوردیش وەک هەر گەلیکی تر مافی خۆیەتی دەولەتی سەربەخۆی هەبێ، بەلام ئیستا رەوشەکە و ناخواری. تۆ بلێی بە قسەیهکی وەها حالی کورد لە هی ئیستای خراپتر بێ؟!

هەر له کاتی ئامادهکردنی ئەم باسەدا تورکیا گەورەترین پارتی پێپێدراوی سەر بە کوردانی قەدەغە کرد، دە ئەگەر پارتی و یه‌کیتی راست دەکەن با بە قسەیه‌کیش بێ له‌سەر ئەم کاره‌ تورکیا پڕۆتێست بکەن. ئەوان که ئەوه‌نده باس له دۆستایه‌تی تورکیای دراوسێ ده‌کەن، خۆ ده‌کرێ له‌مه‌ر ئەم هه‌نگاوه نادیموکراتی و نامرۆق‌ایه‌تییه‌ی ده‌وله‌تی تورک، گله‌یه‌کی دۆستانه‌شی ئاراسته‌ بکەن. من که پێشوه‌خت ده‌زانم شتیکی وا ناکەن، ته‌نیا وه‌ک نمونه‌یه‌کی به‌راوردکاری، ئەم مه‌سه‌له‌یه‌م هه‌ینایه‌وه.

تورکیا تاکه‌ یه‌ک ئەله‌ترناتیف ده‌ناسی: من خۆم بالاده‌ست و به‌هه‌یزم. ئەوانی تر، به‌ تایبه‌تیش کورد، نابێ چ حیساییکیان بۆ بکری! ئەمه‌ راستیه‌که و ده‌بێ هه‌ر کوردیک بیزانی. تورک ته‌نیا له‌ باری ناچاریدا، یان ئەگه‌ر بزانه‌ن شتی زیاده‌ ده‌ست ده‌ده‌ن، ئه‌ینجا هه‌نگاوێک بۆ دواوه‌ ده‌نێن. ئەوان که دوورگه‌ی (قوبرس) یان گرت جیپیی خۆیان تیدا قایم کرد. ئیستا ته‌نانه‌ت خه‌لکی تورکنشینی به‌شی باکووری قوبرس له‌ دژی (ره‌وف ده‌نگتاش) ی سه‌رکرده‌یان ده‌رده‌که‌ون، لێ دیسانیش هه‌لبه‌ت به‌ فیتی تورکیا ته‌گه‌ره‌ ده‌خریته‌ به‌رده‌م یه‌کگرته‌وه‌ی ئەم دوورگه‌یه‌. که‌واته‌ تورک که‌ بچنه‌ ناوچه‌یه‌ک، له‌ نیازگلاوی زیاتر چی تریان نییه‌ و به‌ ئاسانیش ده‌رناچن. سه‌رانی کورد، به‌ تایبه‌تیش تاله‌بانی که‌ زۆر باس له‌ دۆستایه‌تی خۆیان و تورکه‌کان ده‌کات، ده‌بێ زۆر ئاگاداری ئەم خاله‌ بن. پارتی و یه‌کیتی نابێ به‌ چ شیوه‌یه‌ک ده‌ستبه‌رداری ئەو ده‌ستکه‌وتانه‌ بن که‌ به‌ خۆینی ئال و سووری سه‌دان هه‌زار شه‌هید وه‌ده‌ست هاتوون. ئەوان له‌ جیاتی ئەوه‌ی بیر له‌ سووتاندنی ئالای تورکان بکه‌نه‌وه‌، با که‌میک به‌ خۆیاندا بچنه‌وه‌ و بیریکیش له‌ پاشه‌پۆژی تا هه‌نووه‌که‌ نادیار و ته‌ماوی و به‌رژه‌وه‌ندییه‌ نه‌ته‌وه‌یه‌کانی کورد له‌ باشووری کوردستان بکه‌نه‌وه‌. به‌ کورنییه‌که‌ی ئەوان ده‌بێ سه‌ری خۆیان بکرنه‌وه‌. ئاواته‌خوایم بکارن کاریکی وا ئەنجام ده‌ن.

برایه‌تی و پارتی و یه‌کیتیش که‌ به‌ خه‌لکی جگه‌رسووتا و کوردپه‌روه‌ر و نیشتمانپه‌روه‌ریان گوتوووه‌: (بێ ئەخلاق، گه‌ره‌شیوین، نامه‌سئوول، ساده‌، . . . تاد)، ئەرکی سه‌ر شانیانه‌ به‌ شیوه‌یه‌کی فه‌رمی داوای لێبواردن له‌ گه‌لی کوردستان بکەن و ئەو که‌سانه‌ش به‌رده‌ن که‌ به‌ خۆیان ده‌لێن له‌ به‌ندیخانه‌یان په‌ستاوان. ئەوی راستی بێ ئەمه‌ که‌مترین کاره‌، دیاره‌ گه‌ر بیانه‌وی، ده‌توانن پێی رابن. سه‌رۆکی پارتی دیموکراتی کوردستان با ئەو که‌سه‌ سزا بدات که‌ وته‌ی (بێ ئەخلاق) ی له‌ برایه‌تی به‌کار هه‌یناوه‌.

من له‌م ره‌وشه‌ ناسکه‌ی که‌ کوردستانی پێدا تیده‌په‌ری، هه‌رگیز نه‌مه‌دووست بابه‌تیکی وا بنووسم و بلاوی بکه‌مه‌وه‌. لێ هه‌ر که‌سێ سووکایه‌تی به‌ نه‌ته‌وه‌ و نیشتمانکه‌م بکات، با گلێنه‌ی چاوشم بێ، ناتوانم له‌ به‌رامبه‌ریدا بیده‌نگ بم.

له‌ کۆتاییدا ته‌نیا ئەوه‌نده‌ ماوه‌ بلێم: له‌ ژبانی ئاواره‌بیمدا له‌ ئەوروپا، له‌ گه‌رمه‌گه‌رمی کاره‌ساته‌ دلته‌زین و جه‌رگه‌به‌که‌ی هه‌له‌بجه‌ی خویناویدا، له‌ ولاتی سوید، جارێکیان له‌ خوپیشاندانیکیدا من و برا کوردیکی که‌رکووی ئالایه‌کی عێراقی داگیرکه‌ری به‌شیکی کوردستانمان گری تێبه‌ردا. جا ئەگه‌ر له‌سه‌ر ئەم کاره‌م برایه‌تی و سه‌رانی کورد به‌ (بێ ئەخلاق) م ناو ببه‌ن، سوپاس بۆ ئەوان، چونکه‌ من ئەم (بێ ئەخلاق) ییه‌ی خۆم لا شه‌رم و عه‌یه‌ نییه‌!

هه‌ر شه‌کاوه‌ بێ ئالای پیروۆز و په‌نگینی کوردستانه‌که‌م!

سوید ۱۳-۳-۲۰۰۳ mehabdk@hotmail.com

تیبینی کوردستان نیت:

ئهم نووسینه‌ ده‌ربیرینی بیروبوچونی خاوه‌نه‌که‌یه‌تی، کوردستان نیت له‌ ناوه‌رۆکه‌که‌ی به‌رپرسیار نییه‌. ۲۰۰۳-۳-۷